

derstatement: er is een volstrekt gebrek aan consensus. Natuurlijk zie ik het andere extreem, een 'absolute consensus', niet als voorwaarde voor zinnig overleg over onderwijsdoelstellingen.

4 'Schuurs verzuimt [...] conclusies te trekken.' Hier wordt bewijslast verschoven: De Gloppler heeft het proefschrift geschreven. Als hij op basis van zijn data voor de hand liggende conclusies *niet* kan trekken, dient dat in het boek vermeld te worden, niet in een reactie op een recensie.

5 De Gloppler telt scores op invalide meetinstrumenten bij elkaar op. Afgezien van de invalide totaalscore die dit oplevert, resteren de scores op drie normen: het aantal spelfouten, het aantal interpunctiefouten en het aantal ongrammaticale zinnen. Moet dit nou de basis vormen voor de zo belangrijke doelstellingendiscussie...?

6 De Gloppler heeft uit 107 klassen 12 leerlingen geselecteerd wier briefjes beoordeeld werden. Dan zijn er minstens 1284 leerlingen bij het onderzoek betrokken geweest. De verwijzing naar Kish is niet relevant: zijn boek is *voorschrijvend*. De Nederlandse wet schrijft voor, dat fietser hun hand uitsteken voordat ze de bocht ingaan. Toch is een fietser die zo iets doet uitzonderlijk...

7 Juist in peilingsonderzoek, en daarover gaat het boek van De Gloppler, mag een normaalverdeling per definitie niet de basis vormen voor enigerlei kwalificerende grens tussen prestaties die boven respectievelijk onder de maat zijn. Blijkbaar heeft De Gloppler dit niet beseft. Het is dus toeval dat juist dit onderdeel van zijn proefschrift wel op zijn pootjes terechtgekomen is.

VERSLAG

J. van Hoeij: Conferentie intercultureel onderwijs

Het klinkt als 'Ki kota pasa?' Olga Orman staat met gestrekte handen voor ons, de handpalmen naar boven, haar wenkbrauwen in vragende bogen hoog boven haar ogen. 'Wat gebeurt er met mij? Wat moet ik doen?'

De twintig docenten Nederlands in haar werkgroep zijn gekomen om te leren hoe zij in hun lessen kunnen werken met vertellen. Hoe zij jeugdliteratuur en verhalen uit diverse culturen kunnen gebruiken om intercultureel onderwijs (ICO) te realiseren. Onderwijs dat rekening houdt met de toenemende etnische en maatschappelijke pluriformiteit in Nederland en dat daarom eenzijdigheid in waardenoriëntatie en veronderstelde voorkennis vermijdt.

'En toen kwam er een wind, de passaatwind, die bij ons waait en die zag de arme jongen staan en dacht: wat kan ik voor hem doen? En hij maakte zich groot en breed door heel diep adem te halen, boog zich voorover en pffff, hij blies de jongen hoog de hemel in, weg van de rotsen en het strand, van de geiten en de mieren, weg van de aarde.'

Door dergelijke verhalen vertellend tot leven te brengen wordt ook een extra stimulans toegevoegd aan het verder leren van het Nederlands voor al die leerlingen voor wie het de tweede taal is.

De werkgroep van Olga Orman was een van de vijf workshops in het middagprogramma van een conferentie over intercultureel onderwijs in het vak Nederlands. Deze conferentie werd georganiseerd in het kader van het ICO-VO-project, dat namens de VSLPC door het KPC wordt uitgevoerd.

In de afgelopen jaren is binnen dit project materiaal ontwikkeld voor intercultureel onderwijs in een aantal vakken. In augustus 1989 is het project een nieuwe fase ingegaan: veertig projectscholen worden gedurende twee jaar be-

geleid bij het intercultureel maken van de totale opleiding. Op 22 februari j.l. werden de projectscholen geïnformeerd over alle in Nederland beschikbare interculturele materialen voor het vak Nederlands zowel uit het ICO-VO-project als uit andere bronnen.

De dag begon met een inleiding door Bartie Thijs. Zij schetste in vogelvlucht de diverse mogelijkheden voor intercultureel onderwijs in het vak Nederlands: gebruik van teksten uit andere culturen, meertalig werken, intercultureel literatuuronderwijs, taalbeschouwing.

De inleidster Bartie Thijs: 'We willen de mensen verder inspireren om met ICO bezig te zijn. Niet iedereen heeft tachtig of meer procent allochtone leerlingen in de klas, zoals in de grote steden wel voorkomt, maar het aantal allochtone kinderen onder de vijf jaar is, over het hele land gezien, gestegen tot acht procent. Iedere docent krijgt dus te maken met leerlingen voor wie Nederlands een tweede taal is en de Nederlandse cultuur, met alles wat daarbij hoort, een vreemde.'

'Gebruik daarom,' raadt zij docenten Nederlands aan, 'de culturele rijkdom van allochtonen in het onderwijs in het vak Nederlands. Gebruik tegelijkertijd de lessen Nederlands om «autochtone» leerlingen in contact te brengen met die culturele schat van allochtonen. Ik weet het, docenten Nederlands krijgen alle vernieuwingen op hun bordje, die lijken altijd het beste in hun vakgebied te passen. Anderzijds heb ik docenten Nederlands leren kennen als mensen die zich open stellen voor nieuwe denkbeelden en werkvormen, ze zoeken ernaar vanuit hun eigen behoefte.'

In het ochtendprogramma maakten de deelnemers vervolgens kennis met een ICO-analyse voor vijf in het voortgezet onderwijs veel gebruikte methoden Nederlands (*Taalcirkel*, NL, *Taalgoed*, *Functioneel Nederlands* en *Over en Weer*). Aan de hand van drie hoofdcriteria wordt één stuk van een methode kritisch onder de loep genomen wat betreft de ICO-waarde. Er wordt als het ware een monster genomen.

- Welke visie hebben de auteurs op het eigen vak, bij voorbeeld: ligt het accent op grammatica of op spreken en luisteren?
- Welk referentiekader hanteren de auteurs, bij voorbeeld: worden teksten gekozen uit meerdere culturen of alleen uit Nederland?
- Op welke taalgroep richten de auteurs zich?

Bij alle methoden is het tweede hoofdstuk van het tweede deel van de MAVO of IBO/MAVO-versie. Vervolgens krijgen docenten een aantal suggesties over aanvullingen en bijstellingen voorgesteld: simpele manieren om de methode dichter bij de belangstelling, de culturele achtergrond en het taalniveau van de eigen doelgroep te brengen.

's Middags werden nieuwe materialen gepresenteerd voor de onderwerpen taalbeschouwing, tekstkeuze, tekstaanpak, poëzie/creatief schrijven en jeugdliteratuur vertellen. In vijf workshops maakten de deelnemers daarmee kennis op een manier die hen aanspoorde er zelf mee aan de slag te gaan in hun eigen klas. In de workshop Taalbeschouwing werd het materiaal gepresenteerd, dat in het ICO-VO-project is ontwikkeld. Het betreft drie series van telkens vijf lessen, met als titel 'Met het oog op taal'. De workshop Tekstkeuze bood nadere informatie over de methode *Anders Nederlands* en de materialen van het VADO-project. Tekstaanpak richtte zich vooral op tekstbegrip, zoals uitgewerkt in de SLO-publikatie *Tekstbegrip in intercultureel perspectief*. Poëzie/creatief schrijven werd nader toegelicht aan de hand van projecten Muziek en Poëzie van de Berlage SG en VADO-materiaal. Jeugdliteratuur/vertellen ten slotte was gecentreerd rond Molukse vertellingen (*Marilah* 23) en het eerder genoemde 'Kom op'-project van Olga Orman.

Al het materiaal brengt docenten Nederlands weer terug bij de essentie van hun vak, bij datgene wat ze indertijd voor deze studie motiveerde: taal in al zijn facetten en de leerlinggerichte stimulering ervan.

Intercultureel onderwijs blijkt voor docenten zelf heel motiverend te kunnen zijn.

Voor nadere informatie kan men zich wenden tot het secretariaat van het ICO-VO-project, J. van Hoeij, KPC, 073: 21 54 35. Een brochure inzake de mogelijkheden van intercultureel onderwijs in het vak Nederlands alsmede de ICO-VO-materialen *Met het oog op taal* zijn bij het KPC verkrijgbaar.